

Coşkun ERBAŞ

Yargıtay 10. Hukuk Dairesi Başkanı

Sosyal Güvenlik Kavramının Tarihi Gelişimi ve 5510 Sayılı Yasa'nın Anayasa Mahkemesi'nce İptali Karşısında Yeniden Yapılanma Fırsatı Üzerine Düşünceler

Bireylerin yarınlarından emin olarak, güven içinde yaşama istekleri, insanlık tarihi kadar eskisine karşın; sosyal güvenlik ve genel sağlık konusundaki ilerlemeler oldukça yenidir. Özellikle, 1900'lü yılların başından itibaren bilim ve teknolojiye paralel olarak, nüfus yapısında oluşan demografik değişiklikler (köyden kente göç) sonucu meydana gelen kentleşme ve sanayi toplumuna geçiş olgusu, sivil toplum örgütlerinin gelişip güçlenmelerine ve ciddi anlamda baskı grupları oluşturmalarına olanak vermiştir. Bu örgütlerin sosyal içerikli çalışmaları sonucunda ise, dünyada ve özellikle de gelişmiş ülkelerde mevcut sermaye birikiminin, hiç olmazsa bir kısmının, toplumu teşkil eden bireylerin istifadesine sunulması; diğer bir anlamda, sermaye çevrelerine (patronlara) nazaran zayıf ve güçsüz olan çalışanların korunması ile ilgili fikirlerin yaygınlaşması; devletlerin sosyal politikalarında yeni gelişmelere yol açmıştır. İşte bu aşamada kartel ve tröstler vasıtasıyla, zenginliğin bazı sermaye gruplarının elinde toplanmasına dayalı devlet anlayışı giderek, yerini paylaşımcı "Sosyal Devlet" kav-

ramına bırakmıştır. Bu suretle, neşvünema bulup, yerleşen, refahı tabana yayılması düşünceleri, ilk önce çalışanların sosyal güvenceye kavuşmasıyla güncellik kazanmış, ardından da toplumu oluşturan tüm fertlerin, genel olarak sağlık hizmetlerinden yararlandırılması yollarının aranması, meyvelerini vererek, bu konuda yasal düzenlemeler açısından küçümsenemeyecek adımlar atılmasına, diğer taraftan da toplumsal barış adına önemli kazanımlar elde edilmesine vesile olmuştur.

Bu cümleden yola çıkarak belirtmek gerekirse, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Bildirisi'nin 25. maddesinde: "Her insanın, ... kendisinin ve ailesinin sağlığını ve refahını sağlayacak uzun bir yaşam düzeyine hakkı olduğu; işsizlik, hastalık, sakatlık ya da geçim olanaklarından iradesi dışında yoksun kaldığı diğer hallerde, güvenlik hakkına sahip olduğu" ifade edilerek; ezeli bir insanlık özlemi olan sosyal güvenlik hakkı da temel insan hakları arasında sayılarak, kişinin yaşam bütünlüğünün korunmasının önemli bir ögesi, uluslararası bir metin ile garanti altına alınmıştır.

Ne var ki, bu yöndeki sosyal politikaların hayata geçirilmesi, ancak son 60-70 yıl içerisinde, özellikle de İkinci Dünya Savaşı'ndan sonraki yıllarda mümkün olabilmektedir. Her ne kadar gecikmeli de olsa, sosyal açıdan güvenliğe kavuşma arzularının, gerçek olarak sosyal politikadaki hak ettiği yeri alması; yukarıda da değindiğimiz gibi bir bakıma, çağımızda insana verilen değer ve insan unsurunun her alanda ön plana çıkarılması yolundaki hümanist gayretlerle insanların mutluluğu ve refahına yönelik olarak sarf edilen çabaların, yaygın bir baskı ve yaptırım gücüne erişmiş olmasının bir sonucu olduğu söylenebilir.

Bu açıdan sosyal güvenlik kavramının gelişmesi, ekonomik ve sosyal bir hak olarak uluslararası belgelere, anayasalara ve ulusal yasalara yansımaları ancak, içinde bulunduğumuz zaman diliminde gerçekleşebilmiş olduğu düşünüldüğünde, çağımızı teknolojik açıdan atom çağı, iletişim çağı, uzay

dine dayalı olarak çalışanlar (işçiler), ardından da 1971'de yürürlüğe konan 1479 sayılı Yasa'yla kendi adına ve hesabına çalışanlar (esnaf ve sanatkârlar) ile sair kesimler ve nihayet son olarak da 2926 sayılı Yasa ile tarımda kendi adına ve hesabına çalışanlar (çiftçiler) 01.01.1984 tarihi sonrasında, sosyal güvenceye kavuşabilmişlerdir. Bu tarihi gelişmelerden anlaşılacağı gibi, ülkenin tamamının sosyal güvenlik şemsiyesi altına alınma süreci, bir bakıma ekonomik birikim ve sosyal güvenlik bilincinin yerleşmesine paralel olarak, yavaş yavaş ve aşama aşama gerçekleşmiş ise de, hâlâ nüfusun önemli bir bölümünün bu şemsiyenin dışında bulunduğu gözetildiğinde, varılan noktanın yeterli olduğu söylenemez.

Diğer yandan bakıldığında ise, anılan yasaları uygulamakla görevli kurumların da zaman içinde ıslaha muhtaç hale düşmüş oldukları açıkça görülmektedir. Bilindiği üzere, Emekli Sandığı, Sosyal

Konuyla ilgili yasalar, sıkça el atılması sonucu, pek çok kere değişikliğe uğramış ve sistemde bütünlük bozulmuştur.

çağı ve benzeri sıfatlarla nitelendirirken; çalışma barışı, iş ve sosyal güvenlik politikaları açısından da, bir bakıma, sosyal güvenlik çağı olarak nitelendirmek yerinde olur kanısındayım.

Şimdi, bu anlamda, sosyal güvenliğin ülkemizdeki tarihsel gelişimine bakmak gerekirse; Anayasamızın 2. maddesinde "Türkiye Cumhuriyeti'nin sosyal bir hukuk devleti" olarak tanımlanması; 60. maddesinde ise "herkesin sosyal güvenlik hakkına sahip olduğu" nun ifade ediliyor olması, önemli bir gelişme ve çağdaşlık işareti ise de, hemen belirtmeliyim ki, anayasal çerçevede, bu gelişmelere ulaşmak pek kolay olmadığı gibi; yasal bazdaki düzenlemeler açısından da oldukça uzun bir süreçten sonra; nihayet 5510 sayılı Yasa'nın genel gerekçesinde değinildiği şekliyle; "Sosyal güvenlik, insanların buldukları toplumda, insan onuruna yakışır bir şekilde, başka insanlara muhtaç olmadan yaşamalarının ve kişisel özgürlüklerinin teminatıdır." noktasına ancak gelinebilmiştir.

Nitekim, ülkemizde ilk önce 1949 yılında 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu çerçevesinde devlet memurları, daha sonra 1964 yılında kabul edilen 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu ile hizmet ak-

Sigortalar Kurumu ve Bağ-Kur gibi üç ayrı kuruluş tarafından yürütülmekte olan, sosyal güvenlik sisteminin, genelde dünyada ve özelde ülkedeki teknolojik, ekonomik ve sosyal gelişmelere ayak uyduramadığı ve bu kurumların üzerlerine düşen yükü taşıyamaz duruma geldikleri, tüm ilgili taraflarca senelerdir dillendirilmekte ve serzenişlere neden olmaktadır ki; artık bu seslere kulak verme zamanı çoktan gelmiş bulunmaktadır. Gerçekten de, konu ile ilgili yasalar, sıkça el atılması sonucu, pek çok kere değişikliğe uğramış ve sistemde bütünlük bozulmuştur. Dahası, köklü değişiklikler yerine, ek maddelerin ek maddeleri denebilecek düzenlemelere başvurulması, ciddi bir kargaşa ortamı yaratmıştır. Öte yandan, siyasi irade tarafından sıklıkla başvurulmuş prim afları vs. nedenlerle de, yasaların geçici maddelere boğulduğu ortadadır. Geline bu noktada sistemin artık anlaşılabilir hale gelmesi ve karmaşık bir yapıya bürünmüş olması ötesinde, politik mülahazalarla, zaman zaman yapılan olumsuz müdahalelerle de, aktüeryal dengenin bozulduğu gözetildiğinde; sosyal güvenlik sisteminin yeniden yapılandırılmasına ihtiyaç bulunduğu kuşku yoktur.

Taslağın genel nitelikte yasalar olarak değerlendirilerek, tümü itibariyle oylanmasındaki yanlışlığa değinen eleştirilere hak vermemek elde değildir.

Konuyu bugünden gündeme getirmemizin nedeni, şu anda kabul edilmiş bulunan, ancak eksik ve yetersiz kalan yönleri tartışmaya açmak ve görülen bazı aksaklıkları şimdiden giderme fırsatına olanak sağlamaktır.

Hiç şüphesiz, bu alanda hissedilen ihtiyacın, siyasi irade tarafından da değerlendirilmesi sonucunda, yeni modeller arayışına girildiği bir vakıdır. Bu çerçevede yapılan yasal düzenlemelerle, sosyal güvende tek çatı sistemi benimsenmiş ise de; üç kurum arasındaki norm ve standart birliği yeterince sağlanamamıştır. Esasen bu durum Yasa'nın komisyona sevk yazısında da itiraf edilerek "SSK sigortalıları ile Bağ-Kur sigortalıları arasında norm ve standart birliğinin sağlandığı, ancak, T.C. Emekli Sandığı ile diğer sosyal güvenlik kurumları arasında eşitliğin sağlanamadığı"ndan bahisle meselenin Komisyonun takdirlerine bırakılması da bu düşüncemizi doğrulamaktadır. Bu konudaki problemler herkesçe bilinmesine rağmen, anlaşılabilir bir tutumla, 5510 sayılı Yasa'nın kurgusunun özde, 506 sayılı Yasa'daki sistem baz alınarak yapılmış olması; Emekli Sandığı ve Bağ-Kur kapsamındaki düzenlemelerin ise anılan yasanın omurgası üzerine yerleştirilmek suretiyle gerçekleştirilmeye çalışılması; esasen tek çatının daha henüz başlangıçtan ölü doğmasına yol açmıştır. En azından, Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararı karşısında, böyle bir yapılanmanın mevcut düzenlemeler itibariyle, bugün için bünyemize uygun bulunmadığı açıkça ortaya çıkmıştır.

Bitaraf olarak söylenecek olursa, 5510 sayılı Yasa'nın hazırlık çalışmaları sırasında, tek çatıya ilişkin eleştiriler dikkate alınmadığı gibi, bu aşamada sosyal ve bilimsel çevreler ile uygulamacıların katılımları yeterince sağlanmadan ve konu üzerine henüz toplumsal bir uzlaşma oluşmadan; özellikle bir yandan Avrupa Birliği'ne girebilmek kaygılarıyla, AB uyum yasaları çerçevesinde; öte yandan da, mevcut sosyal güvenlik sisteminde, giderek büyü-

yen finansal açıkların kapatılmasına ve uzun vadede aktüeryel dengenin sağlanmasına yönelik (IMF) Uluslararası Para Fonu ve Dünya Bankası'nın önerileri doğrultusunda, hükümetçe alelacele hazırlanan Yasa Taslağı, ivedi olarak Yasama Meclisi'ne sevk edilmiştir. Türkiye Büyük Millet Meclisi'ndeki görüşmelerde ise, her bir madde ayrı ayrı ele alınarak üzerinde konuşulması ve aksayan yönlerinin saptanarak, verilecek değişiklik önerileriyle düzeltilmesi olanağı varken, bu fırsat da kaçırılmıştır. O bakımdan, taslağın genel nitelikte yasalar olarak değerlendirilerek, tümü itibariyle oylanmasındaki yanlışlığa değinen eleştirilere hak vermemek elde değildir. Öyle ki, konunun bazı siyasi partiler ve Cumhurbaşkanı tarafından Anayasa Mahkemesi'ne taşınması üzerine, yasanın bazı maddelerinin Yüksek Mahkeme tarafından iptal edilmiş olması da, bu inancımızı doğrulamış bulunmaktadır.

Belirtelim ki, Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararı ile kaçırılan fırsat şimdi yeniden elde edilmiş olmakla, yerleştirilmeye çalışılan sosyal politikaların güncel olarak ülke genelinde, tartışılması ve değerlendirilmesi; bu aşamada yasal düzenlemelerin anılan çerçevede (sil baştan) bir bütün olarak yeniden gözden geçirilmesi tekrar olanaklı hale gelmiştir.

O halde, şu an bu olanaktan yararlanmanın yollarını hep birlikte arayıp bulmak zamanıdır. Zira ülkede yaşananların tamamını ilgilendiren, deyim yerinde ise, "yediden-yetmişe" ve "beşikten-mezara" kadar herkesi, toplumsal, ekonomik ve sosyal açıdan esaslı biçimde etkileyecek olan bu yasanın, ağırlıklı olarak, diğer pek çok yasaya nazaran oldukça fazla ehemmiyet arzettiğini söylemeye gerek yoktur. Şimdi, toplumun geleceğinin bugünden şekillenmesini öngören, o nedenle de son derece önemli olan sosyal güvenlik ve genel sağlık alanındaki yeniden yapılanma çalışmalarına katkıda bulunmak; önümüzde duran bu fırsatı en iyi ve verimli şekilde değerlendirmek, ilgili taraflarca kaçınılmaz bir görev olarak kabul edilmelidir.

Şayet, yüce Atatürk'ün işaret ettiği gibi, ülkemizi muasır medeniyetler seviyesine taşıyacak, geleceğinden emin, çalışkan, üretken ve gittikçe globalleşen dünyanın rekabet ortamında, ekonomik yapılanmadaki başarılı yerini alacak olan bir topluma sahip olmak istiyorsak; kendi yapımıza özgü bir sosyal güvenlik ve genel sağlık politikasını hayata geçirecek,

toplumsal mutabakata varılmalıdır. Bu anlamda mutabakata ulaşılması için, başta sivil toplum örgütleri, akademik çevreler ve uygulayıcılar olmak üzere, konuyla ilgili her kesimin katkıda bulunma ödevi olduğu kadar, bu kesimlerce ileri sürülen eleştiri ve önerilerin de siyasi irade tarafından göz önüne alınarak değerlendirilmesini istemek hepimizin sahip çıkması gereken en doğal ve demokratik bir haktır.

Kuşkusuz sosyal güvenlikte arzulanan hedefe ulaşılması ve tam olarak gerçekleşmesini ummak, belki bir hayal olsa da, içinde bulunduğumuz mevcut durumun, asgari ölçülerde çözüme kavuşmasını sağlamak elimizdedir.

Bu açıdan bakıldığında kişisel bir değerlendirme olmakla birlikte, yapılacak yeniden düzenlemelerin, öncelikle ilke bazında, Anayasa'nın genel hükümleri yanında, sosyal hukuk devleti gerekleri ve buna paralel olarak de ILO sözleşmeleri, özel-

cak olan ve ayrıca faydalanılacak istisna hükümlerini, Bakanlar Kurulu Kararı'yla tespit edilmesi hükme bağlanmış olup, buna ilişkin 7/7964 sayılı Kararname'nin 15 Ekim 1974 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanmasıyla, işbu sözleşme hükümleri, Anayasal değerlerde üstün bir hukuk normu olarak iç hukukumuzun bir parçası haline almıştır.

Şu halde, bu tarihten sonra, bu alanda yaptığımız ve yapacağımız yasal düzenlemelerde öncelikle, anılan 102 sayılı ILO Sözleşmesinin "sözüne ve özüne" eski tabirle "lafzına ve ruhuna" uygun davranılmasına ve bu sözleşmelerde öngörülen ilkelere dışına çıkılmamasına özen gösterecek olduğumuzu Türkiye Cumhuriyeti olarak 1451 sayılı Yasa ile peşinen kabul etmiş bulunduğumuzu anımsarsak; 5510 sayılı Yasa'da yeniden yapılacak olan (revizyon) gözden geçirme ve düzenlemede, ILO normlarını da dikkate almak zorunluluğumuzun

Yeni düzenlemede, gözetilmesi gereken "yoksullukta değil, zenginlikte buluşacak bir eşitliğin amaçlanması" olmalıdır.

likle de 102 sayılı "Sosyal Güvenliğin Asgari Normları" hakkındaki sözleşmenin emredici hükümleri ile de uyum içinde olmasına özen gösterilmesi gereği üzerinde ısrarla durulması düşüncesindeyim.

Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararının bilinen etkileri nedeniyle, yapılacak yeni yasal düzenlemelerin Anayasa ile uyum içinde olması gereğinin nedenleri konusunda açıklamayı gerektirecek bir yön yok ise de; bu çevrede ILO sözleşmelerine uyum zorunluluğu bulunduğunun da, altının çizilmesi gerektiği kanısındayım. Zira, bilindiği üzere, uluslararası sözleşmeler, ülkelerin milli meclislerince kabulünden sonra, bir iç hukuk normu haline alır ve yasalar hiyerarşisinde, ülkenin iç hukuk normlarının üzerine geçer. Daha da ötesi bu normların Anayasa'ya aykırılığı bile iddia edilemez.

Bu cümleden yola çıkarak, belirtmek gerekirse, ILO'nun Türkçe anlamıyla "Milletlerarası Çalışma Teşkilatı"nın Cenevre'de toplanan 35. Genel Konferansında, 28 Haziran 1952 tarihinde kabul edilmiş olan, 102 sayılı "Sosyal Güvenliğin Asgari Normları" hakkındaki sözleşmenin uygun bulunduğu dair 1451 sayılı Yasa 29 Temmuz 1971 tarihinde, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde kabul edilerek, sözleşmenin tarafımızdan, yani Türkiye tarafından uygulan-

bulduğunu vurgulamak yerinde olacaktır.

Öte yandan, Anayasa Mahkemesi'nin iptal gerekçelerine baktığımızda özetle: Yüksek Mahkeme tarafından, kamu görevlilerinin, statüleri ve çalışma koşulları itibariyle, işçi ve esnaftan farklı bulunduğu işaret edildiği, anılan kesimlerin, sağlık hizmetlerinin dayanakları ile emekliliğe esas alınan kriterler ve emeklilik prosedürleri açısından da değişik statülerde bulunmalarından hareketle; 5510 sayılı Yasa'nın, kamu görevlileriyle ilgili ve bağlantılı hükümlerinin, Anayasa'nın 51, 53, 54, 68, 70, 128 ve 129. maddelerine açıkça aykırılık oluşturduğu kanısına varılmış olduğunu görüyoruz. Bu bağlamda Anayasa Mahkemesi, devletin mali olanakları çerçevesinde, işçi ve esnaf bir bakıma ekonomik koşullar itibariyle, kamu görevlisi düzeyine yükseltebilir ise de; eşitlik adına, kamu görevlisinin konumunun, işçi ve esnafın düzeyine çekilemeyeceği görüşünü yansıtmıştır. Bize göre, sözün özü, yeni düzenlemede, gözetilmesi gereken "yoksullukta değil, zenginlikte buluşacak bir eşitliğin amaçlanması" olmalıdır.

Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararı ardından yeniden bir değerlendirme yapılması güncelliğini koruduğuna göre, bu konudaki sosyal politikaları masaya yatırmakta geç kalmış sayılmayız. İşte bu aşama-

da sosyal politikaları ele almak gerekirse, aslında pek çok eleştiriye muhatap bulunması, ayrıca iptal kararıyla da, çatının sistem itibariyle kısmen çökmesinin gündemde bulunması karşısında, artık tek çatıdan vazgeçilerek 5510 sayılı Yasa'nın tümüyle geri çekilmesine dair önerilerinin üzerinde durulmasının yerinde olacağını düşünüyorum. Esasen uygulamada yeterince istikrar kazanmış ve benimsenmiş olduğu da göz önüne alındığında; T.C. Emekli Sandığı, SSK ve Bağ-Kur'dan oluşan eski üçlü sistemin temelde muhafaza edilmesi, bir bakıma, sosyal güvenliğe tabi (memur, işçi, esnaf ve benzeri) tüm kesimlerin haklarda ve borçlarda birbirlerine yaklaştırılması ve kurumlar arası eşitliğin sağlanması ile birlikte norm ve standart birliği de kendiliğinden gerçekleşecektir. Bu durumda, bir bakıma, sistem içindeki yakınmalar ve kurumlar arası transferlere özentisi de son bulacaktır. O nedenle, meselenin, yeni bir yasa ve tek çatı yerine; sosyal güvenlik ve genel sağlıkta aksayan yönlerin, gözden geçirilmesi ve mevcut yasaların modifiye edilerek (eş zamanlı olarak) aynı anda çıkartılacak, üç ayrı kanun içinde çözüme ulaştırılmasının sistemdeki kargaşayı önleyerek uygulamaya işlerlik kazandıracağını savunan görüşlere katılıyorum. Fakat öyle sanıyorum ki, bu yolda alınan mesafe ve siyasi iradenin bilinen tercihi nedeniyle, anılan yasanın gündemden çıkartılması ve eskiye dönüş yapılması pek olası görünmemektedir.

Sonuç olarak söylemek gerekirse, öncelikle halen uygulanmakta olan üçlü sistem, günün koşullarına uygun şekilde modifiye edilerek, eş zamanlı üç ayrı yasanın, yeniden yürürlüğe sokulması düşünülmelidir. Ancak siyasi tercihler vs. nedeniyle bu yönde bir uzlaşmaya varılamaz ise; o takdirde söz konusu 5510 sayılı Yasa'nın insicamı koruyan bir hukuksal yapıya kavuşturulması açısından, sistem dışında bırakılmış olan primsiz ödemeler (sosyal yardım ve sair hizmetlerinin) de sistem içine alınarak, tek çatının bütünlüğü sağlanmalıdır. Öte yandan, sadece Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararında öngörülen yönlerin değil; konunun bir bütün olarak değerlendirilmesiyle, yasa dışı eksikliği saptanan diğer hususların da yeniden düzenlenmesinin daha uygun olacağı kanısındayım.

Bu bağlamda, mevcut yasal düzenlemede yer alan somut konular ve maddelerin içerikleri itibariyle, siyasi tercihlerin doğruluğu veya yanlışlığının mukayeseli hukuk açısından tartışılması geniş kapsamlı

Halen uygulanmakta olan üçlü sistem, günün koşullarına uygun şekilde modifiye edilerek, eş zamanlı üç ayrı yasanın, yeniden yürürlüğe sokulması düşünülmelidir.

bir incelemeyi gerektirmesi ve bu yönde eleştiri ve öneriler getirilmesi işinin, özellikle bilimsel çevreler ve akademisyenlerin ilgi alanlarını oluşturması sebebiyle; somut konuların diğer bir anlatımla, her bir maddenin (içerik itibariyle) tek tek ele alıp irdelenmesinden ziyade, global bir bakış ile mevcut düzenlemede eksikliği görülen hususların bir uygulayıcı gözüyle, genel olarak değerlendirilmesiyle yetinilerek bahsi geçen hususlarda görüş ve düşüncelere, bu yazının amaç ve kapsamı itibariyle yer verilmemiştir.

Bu anlayışla, baştan beri yapılagelen değerlendirmelere ilave olarak anılan yasal düzenlemede teknik açıdan eksik görülen hususlar aşağıda sıralanmaya çalışılmıştır.

1- Kurumlar arası eşitlik ile norm ve standart birliği sağlanmalıdır.

2- Yasanın dili üzerinde durulmalıdır. Bu anlamda, yorum gerektirmeyecek biçimde, sade, arı ve güzel bir Türkçe ile; anlaşılabilir bir hukuk dili kullanılmak suretiyle, yasa yeniden kaleme alınmalıdır.

3- Madde metinleri (efradını cami ve ağyarını mani) kısa ve öz olarak düzenlenmelidir. Uzun anlatımlı bentler ve paragraflardan olabildiğince kaçınılmalı, ayrıca da kendi içindeki tasnifte numara ve işaretlendirilmelere özen gösterilmelidir.

4- Madde içerikleri, lüzumsuz tekrar ve sıkça tekrarlanan atıflardan arındırılmalıdır.

5- Özellikle, kavram kargaşasına yol açan, (aynı anlamda kullanılmasına rağmen) değişik ifadeli kavramlar terk edilerek, Yasa'nın bütünü itibariyle "kavram birliği" temin edilmelidir.

Bu sonuçlara ulaşılması bakımından ise; konuda uzman akademisyen ve uygulamacı hukukçuların da katılımları sağlanarak, oluşturulacak bilim heyetleri ile birlikte, üzerinde yeterince çalışılarak hazırlanan; yeni bir yasa taslağının, sivil toplum örgütleri ve ilgili tüm kesimlerin de katılımlarıyla varılan bir uzlaşma ortamında yasalaştığını görmek, ülke adına önemli bir kazanım olacaktır.